

**UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH
DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE**

20 000 DUBROVNIK, JOSIPA KOSORA br. 30

e-mail: udruga-gluhih@net.hr www.udruga-gluhih-du.hr

Udruga gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije

tel./fax.: 020/332 – 690

matični broj 03390993 OIB 91068961972

žiro-račun kod OTP banke d.d. 2407000-1100022068 IBAN: HR10 2407000 1100022068

Predsjednik: dr. Ivo Jerković

Stručni suradnik: Stanka Grbić Vušić, ing.

Radno vrijeme Udruge:

ponedjeljak - petak 8:00 – 16:000 sati

Radno vrijeme sa strankama

ponedjeljak – četvrtak 8:00 – 13:00 sati

petkom u zgradi Općine Župa dubrovačka

tel./fax.: 020/ 332 - 690

Glavna urednica:

Marijana Mijoč

Suradnici:

Stanka Grbić Vušić

Vedran Kastropeli

Darinka Jaković

Ivica Boci

Miljenko Mračić

S A D R Ź A J:

1. Riječ urednice.....	str. 3.
2. Događanja u Udruzi	str. 4
2.1. Suradnja sa Turističko-ugostiteljskom školom.....	str. 4.
2.2. Međunarodni dan gluhih osoba	str. 5.
2.3. Održana Izborna skupština Hrvatskog Saveza gluhih i nagluhih.....	str. 7.
3. Prenosimo iz drugih medija.....	str.8.
3.1. Oko 1000 gluhih osoba nejasno je i neujednačeno vještačeno.....	str. 8.
3.2. Hrvati osmislili pametne naočale kojima gluhi „vide“ riječi koje ne čuju.....	str. 10.
3.3. Gestikulator – Studenti FER-a osmislili aplikaciju za učenje hrvatskog znakovnog jezika	str. 12.
4. Zanimljivosti	str. 15.
4.1. Tko je Troy Kotsur, glumac koji je sve oduševio nastupom i postao prvi gluhi Oskarovac.....	str.15.
4.2. Violinistica Renata Novoselec koja podučava gluhe »Glazba je tu da otvara mogućnosti, ne da ih sužava«.....	str.17.
4.3. U dalekom Brazilu olimpijskim zlatom se okitili tihi pakleni, nakon Srbije gluhi rukometaši deklasirali Njemačku.....	str.20.
5. Stvaralaštvo iz pera naših članova	str. 22.
5.1. Tolerancija = sloboda.....	str. 22.
5.2. STEM	str. 23.
5.3. Ston.....	str. 24.
6. Govorite li hrvatski znakovni jezik?	str. 25.

1. RIJEČ UREDNICE

Poštovani članovi i čitatelji,

Novi broj Lista je pred Vama i nadam se da smo konačno stali na kraj zatišju koje je vladalo protekle dvije godine tijekom pandemije koronavirusa. Život nam se pomalo vraća u normalu, počinjemo se družiti u uredu, povodom značajnih datuma i na izletima.

U prostorijama Udruge i dalje možete povoljnije kupiti slušni pribor, odnosno filtere i baterije, dobiti pomoć u slučaju nekih problema pravne i druge naravi, te usluge tumača znakovnog jezika. Također, u Udruzi se povremeno, kad se skupi dovoljan broj zainteresiranih polaznika, odvija tečaj znakovnog jezika.

U novom broju Lista donosimo vam niz zanimljivosti i vijesti iz svijeta gluhih i nagluhih, kao i ponešto o tehnološkim napravama i aplikacijama kojima je cilj bolje povezati svijet gluhih i čujućih. Nadam se da ćete uživati čitajući i da se vidimo, bilo u Udruzi ili na nekom od druženja koje ćemo organizirati.

Ugodno čitanje!

Marijana Mijoč

2. DOGAĐANJA U UDRUZI

2.1. Suradnja sa Turističko-ugostiteljskom školom

Udruga gluhih prihvatila je sudjelovanje u projektu Škola budućnosti Turističko-ugostiteljske škole Dubrovnik koja je za Udrugu napravila virtualnog asistenta (chatbota).

Chatbot je skraćenica od CHAT ROBOT. Radi se o računalnim programima koji simuliraju razgovore stvarnih ljudi, omogućavaju interakciju između ljudi i računala putem pisanih poruka ili glasa. S chatbotima obično komuniciramo putem nekog chat sučelja, aplikacija poput Facebook Messengera, WhatsAppa i slično.

Osim chatbota profesorica informatike uložila je svoje znanje i trud te poboljšala web stranicu Udruge, na čemu smo joj neizmjereno zahvalni.

Turističko-ugostiteljska škola Dubrovnik, učenici drugog razreda i profesorica koji su radili na projektu osvojili su prvu nagradu sa chatbotom za Udrugu gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije.

Ovim putem im čestitamo i želimo još puno osvojenih nagrada.

chatbot

2.2. Međunarodni dan gluhih osoba

Povodom Međunarodnog dana gluhih i nagluh osoba, nakon dvije godine pauze, Udruga je organizirala zajedničko druženje i izlet članova Udruge, članova njihovih obitelji te prijatelje Udruge na Pelješac i Primorje.

Posjetili smo Ston, vozili se novom dionicom ceste od čvora Prapratno do Brijeste te novim, Pelješkim mostom do Komarne i natrag. Slijedilo je i zajedničko fotografiranje izletnika na obje lokacije.

Inače, Pelješki most je most u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u Hrvatskoj koji premošćuje Malostonski zaljev između Komarne na kopnu i Brijeste na poluotoku Pelješcu i tako cestovno ostvaruje kontinuitet teritorija Republike Hrvatske prekinut uskim koridorom kojim Bosna i Hercegovina kod Neuma izlazi na more. Izgrađen je u sklopu projekta Cestovna povezanost s južnom Dalmacijom.

Ideju o gradnji mosta prvi put je 1997. godine objavio dubrovačko-neretvanski župan Ivan Šprlje (SDP). Most je 2000. dodan u prostorni plan županije, a onda su 2005. i 2007. svečano otvarani radovi na izgradnji kojom je do 2010. bilo realizirano tri posto prvotnog projekta, uz utrošenih 246 milijuna kuna i tek 71 milijun kuna ostvaren gradnjom. Hrvatska 2013. pristupa Europskoj uniji, čime se otvara mogućnost da ona sufinancira izgradnju; godine 2015. iz fondova unije Hrvatskoj je odobreno 330 milijuna eura za financiranje 85 % troškova gradnje. Natječaj raspisan 2017. godine u travnju 2018. dobiva kineska tvrtka China Road and Bridge Corporation s ponudom od 2 milijarde kuna i rokom izgradnje od 36 mjeseci.

U srpnju 2021. godine postavljen je posljednji segment grede mosta, a radovi na mostu završeni su 26. siječnja. Most je otvoren za promet 26. srpnja 2022.

Most je ovješnog tipa, ukupne duljine 2404 m sa šest glavnih stupova i trinaest raspona od čelika duljine od 72 do 285 metara, prema dizajnu Marjana Pipenbahera iz slovenske tvrtke Ponting. Visinom od 55 metara udovoljilo se zahtjevu Bosne i Hercegovine za osiguranjem nesmetanog prolaska brodova do Neuma. Dubina mora pod mostom iznosi gotovo stalnih 27 metara, a zbog tla sastavljenog od debelih naslaga gline i mulja cijeli most je temeljen na stotinu metara dugačkim čeličnim cijevima promjera dva metra zabijenim u morsko dno. Lokacija mosta podložna je djelovanju jakih vjetrova i nalazi se u zoni znatne seizmičke aktivnosti. Most se nalazi u osjetljivom ekološkom području Malostonskog zaljeva koji je 1983. proglašen rezervatom prirode u moru, a zaštićen je i ekološkom mrežom Natura 2000.

Most je namijenjen prometovanju isključivo motornim vozilima, minimalnom brzinom od 60 km/h. Međutim, teški kamioni i kamioni koji prevoze opasne terete ne smiju prometovati mostom dok se ne završi Stonska obilaznica. Promet se odvija u oba smjera po dvjema voznim trakama (širine 3,5 m) uz koje se nalaze nešto uže zaustavne trake (širine 2,5 m) za vozila u kvaru. Most nema nogostup za pješake ni biciklističke trake.

Posjetili smo i najnoviji muzej na Pelješcu, Muzej vina i vinogradarstva u Putnikovićima, gdje smo kušali izvrsna pelješka vina. Prvi hrvatski muzej vinogradarstva i vinarstva u sklopu PZ Putniković prostire se na više od 800 četvornih metara i sastoji se od tri zbirke – Doma vinarske tradicije, Povijesnog razvoja loze na ovim prostorima i Vina u tradiciji življenja. Između ostalog, posjetitelji otkrivaju kakvu je ulogu imalo vino u ruralnim, a kakvu u

građanskim sredinama, kako su izgledale etikete, tko su slavni vinogradari i vinari, kako se nekada obrađivala zemlja, koji su se alati koristili, kakvi su običaji vezani uz vino i tako dalje. Standardno odličan objed pojeli smo u Smokovljanima, u već nam dobro poznatom OPG-u obitelji Katičić.

Sve u svemu, izletnici su bili prezadovoljni, dobro raspoloženi, spremni i za slijedeća slična druženja koja se nadamo realizirati kroz iduću godinu.

članovi Udruge

2.3. Održana Izborna Skupština Hrvatskog Saveza gluhih i nagluhih

U utorak, 15. studenog 2022. g. u Hotelu „Diplomat“ u Zagrebu se održala izborna Skupština Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih. Za one koji ne znaju, redovna Skupština se održava svake godine, a izborna svake 4 godine kada se glasa i imenuju predsjednik, te članovi Izvršnog i Nadzornog odbora.

Na ovu Skupštinu je bila pozvana i Udruga gluhih i nagluhih DNŽ. Zbog privatne spriječenosti predsjednika i dopredsjednika naše Udruge dogovoreno je da će se sjednici prisustvovati online putem preko Zoom aplikacije. Predstavnici naše Udruge su bili dopredsjednik Vedran Kastrapeli i tajnica Stanka Grbić Vušić. Na ovaj način smo prvi put u povijesti Udruge sudjelovali, a Vedran je glasovao online putem. Glasovanje je bilo tajno i nakon svih prebrojenih glasova za novu predsjednicu Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih je izabrana Dijana Vincek koja je do sada obnašala dužnost potpredsjednice Udruge gluhih i nagluhih grada Zagreba.

Online prisustvovanje Izornoj Skupštini HSGN

3. PRENOSIMO IZ DRUGIH MEDIJA

3.1. Oko 1000 gluhih osoba nejasno je i neujednačeno vještačeno

Kad se vještače u Zavodu za vještačenje gluhe osobe se znaju staviti u niže stupnjeve funkcionalnog oštećenja ili pak u različite skupine istodobno. Zbog toga 1000 ljudi traži objašnjenje stupnjeva koje su dobili u Nalazu i mišljenju.

Dodajmo da drugi ili treći stupanj funkcionalnog oštećenja čini veliku razliku, jer je razlika ne samo u visini naknade, nego i u cenzusu (drugi stupanj ga ima, a treći nema), a pitanje je i stupnjeva skorog inkluzivnog dodatka koji bi se trebao ozakoniti do kraja ove godine.

U [Šestom čulu](#) o tome su govorile izvršna direktorica Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba Mirjana Juriša i voditeljica zagrebačke Područne službe Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dr. Sanja Lončar.

Problem s vještačenjem gluhih osoba u posljednje je vrijeme sve izraženiji, kaže Mirjana Juriša. Vještači ih Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, ali problem je u tome što unutar tih nalaza i mišljenja postoje razlike. Gluhi su, kaže Juriša vrlo zainteresirani za svoje nalaze upravo iz razloga visine naknade, ali i cenzusa koji donosi novi Zakon o socijalnoj skrbi i na kraju i budućeg inkluzivnog dodatka koji će također ovisiti o procijenjenom stupnju funkcionalnog oštećenja.

Zbog svega toga gluhe se osobe žele pripremiti za inkluzivni dodatak na vrijeme i znati jesu li drugi ili treći stupanj u nalazima.

- Imamo situacije gdje se gluhe osobe različito ocjenjuju. Neki su ocijenjeni s drugim stupnjem, neki s trećim. Neki u nalazu imaju navedena oba stupnja, a nekima piše od prvog do trećeg. Imam primjerice tu nalaz u kojem piše treći stupanj, a može i drugi stupanj- takvih nalaza imamo u Savezu pedesetak.

- Zbog toga gluhi su "navalili" mejlovima na Hrvatski zavod za javno zdravstvo, jer je pri njemu Registar osoba s invaliditetom, i traže objašnjenje. A Registar takve nalaze dobiva od Zavoda za vještačenje.

Gluhe osobe vještačimo kao i sve druge osobe, kaže dr. sanja Lončar iz Zagrebačkog zavoda za vještačenje.

- Kad utvrđujemo stupanj uvijek gledamo osobu u cjelini, ne samo gluhoću, nego i komorbiditete i druga oštećenja. Najznačajnije je i to kad je nastalo oštećenje sluha, u ranoj dobi prije razvoja govora ili kasnije nakon razvoja govora. Jer ako je nastupilo do treće godine života, razvoj je poremećen i to je u startu stupanj oštećenja 3. Ako je nastalo kasnije kriterij nije isti.

Gleda se, nastavlja dr. Lončar i funkcionalnost, slušna pomagala, ugrađena pužnica, te je li potreban tumač znakovnog jezika.

Sanja Lončar preciznije dodaje.

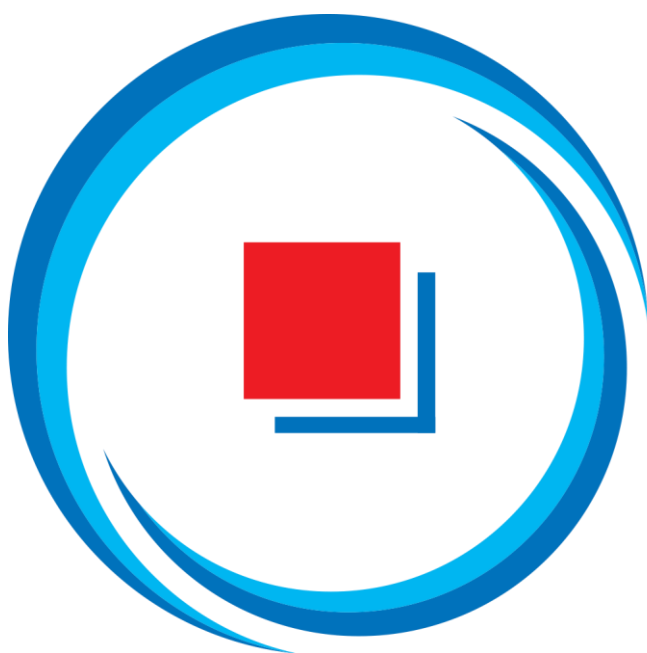
- Ako osoba dođe s prevoditeljem, onda je to oštećenje sluha od djetinjstva i takve osobe imaju stupanj 3 utvrđen.

Mirjana Juriša na to odgovara:

- To nam je nova informacija, to s 3. stupnjem. Jer imam ovdje nalaz osobe koja je gluha od rođenja, a u nalazu joj stoji da je 3. stupanj- ali da je moguć 2. stupanj. Osoba također nema svoj nalaz, imaju ga samo Centar za socijalnu skrb i Zavod za javno zdravstvo. Gluhe osobe nemaju svoj nalaz.

Sanja Lončar na kraju je poručila kako svatko, tko misli da je zakinut, ima pravo na žalbeni postupak, a Mirjana Juriša pita dalje treba li onda sve nezadovoljne gluhe poslati na ponovno vještačenje.

(radio.hrt.hr)

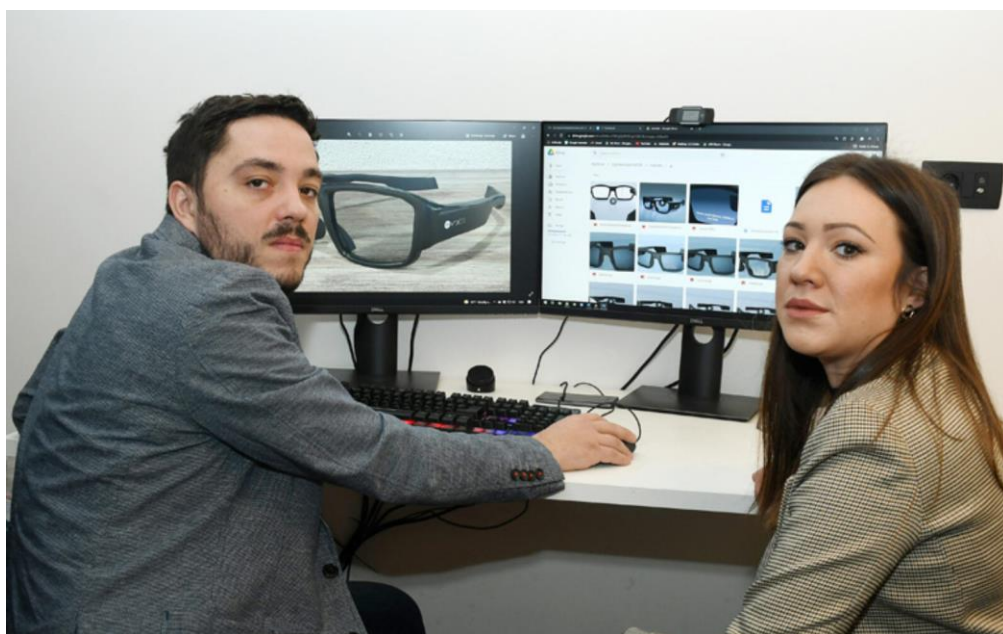

ZAVOD ZA
VJEŠTAČENJE,
PROFESIONALNU
REHABILITACIJU I
ZAPOŠLJAVANJE
OSOBA S
INVALIDITETOM

3.2. Hrvati osmislili pametne naočale kojima gluhi ‘vide’ riječi koje ne čuju

Među globalnim kompanijama koje su predstavljale svoja tehnološka rješenja u Las Vegasu na najvećem svjetskom sajmu potrošačke elektronike – Consumer Electronics Show (CES), bilo je i nekoliko hrvatskih predstavnika među više od 2000 tvrtki iz 160 zemalja svijeta.

Osim Iron Bulla, Orqe, Sportreacta, Codelaba i Zuluhooda, svoje su inovacije i proizvode predstavila dva startupa nastala u Novskoj u Poduzetničkom inkubatoru Pismo – Grow i Hiroma Design – čiji su nam idejni začetnici otkrili kakva iskustva nose sa svog prvog CES-a i što planiraju dalje.

“Želimo ostvariti svoj cilj – pomoći gluhim osobama da vide riječi koje ne čuju”, kažu supružnici Josipa i Kristijan Bencek koji su prije dvije godine službeno pokrenuli startup Grow nakon završene gaming edukacije u Poduzetničkom inkubatoru Pismo. Razvili su prototip pametnih AR naočala VOICEE namijenjenih gluhim osobama i osobama s oštećenim sluhom, koji su pod radnim nazivom Eye Hearing predstavili na ovogodišnjem CES-u.

“To su naočale koje generiraju zvuk u tekst i u realnom vremenu ga ispisuju na leće naočala u obliku titla, odnosno podnaslova. Kada gledate kroz naočale, imate osjećaj kao da gledate strani film. Istraživanjem i razvojem VOICEE-a bavimo se posljednje dvije godine.

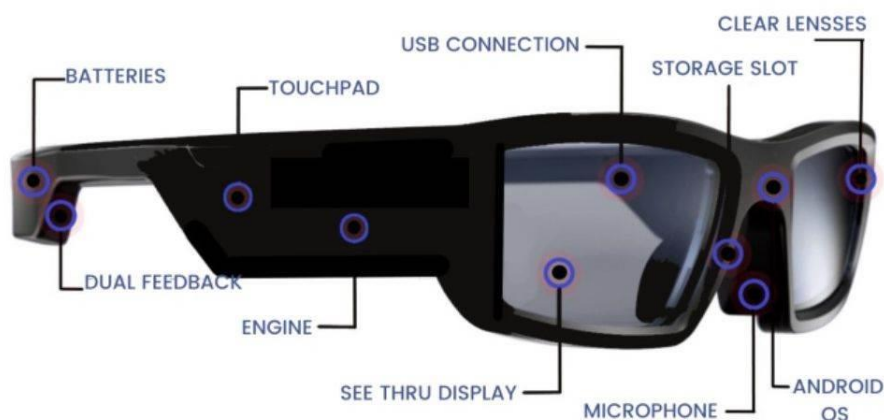
Na razvoju smo radili u suradnji s gluhim ljudima, udrugama, stručnjacima za razvoj hardverima. Radi se o vrlo opsežnom i kompleksnom projektu. Trenutačno imamo funkcionalan prototip, ali svakodnevno radimo na poboljšanju. Uskoro pokrećemo Kickstarter kampanju kako bi naš drugi prototip mogao biti pušten na tržište”, najavljuje Josipa Bencek.

Predstavljanje proizvoda među najvećim proizvođačima tehnologije u Las Vegasu bilo je za startup Grow značajno iskustvo koje ih je, kako Josipa kaže, motiviralo da svoj proizvod prezentiraju najbolje što mogu, da se umreže i pronađu potencijalne partnere za daljnji rad.

“Bez obzira na tehnologiju ‘divova’ koja je na CES-u bila predstavljena, za naše pametne naočale bio je stvarno velik interes. Kontinuirani posjetitelji oko našeg izlagačkog prostora upijali su svaku našu riječ. I sami smo bili pomalo iznenađeni, ali nam je to dalo vjetar u leđa i poticaj za rad. S nekima smo ostali u kontaktu i vjerujemo da su neki od njih bili i naši potencijalni ulagači”, kaže Josipa.

Startup Grow bazira se na gamingu, ali i proizvodima koji se vežu uz gaming, a nisu isključivo igre. U poduzetničke vode Josipa i Kristijan zaplivali su sa željom da pokrenu val pozitivnih promjena u svojoj okolini i da dokažu da i u izazovnim vremenima mogu ostvariti ono što žele.

(poslovni.hr)

3.3. Gestikulator – Studenti FER-a osmislili aplikaciju za učenje znakovnog jezika

Lovro, Nikola i Bruna studenti su koji su osvojili Rektorovu nagradu za osmišljavanje Gestikulatora – platforme za učenje hrvatskog znakovnog jezika. Kako su Nikola i Lovro studenti FER-a, bila im je potrebna pomoć Lovrine sestrične, također studentice, Brune koja studira Studij dizajna na Arhitektonskom fakultetu i koja im je pomogla u dizajnu platforme. U razgovoru su nam otkrili kako im je uopće došla ideja za Gestikulator, kako uopće funkcionira i tko će sve tako moći naučiti znakovni jezik.

Nikola Tomažin, student Fakulteta elektrotehnike i računarstva, jedno je jutro s majkom gledao vijesti na nacionalnoj televiziji gdje je bila riječ o nedostatku prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika. U razgovoru Nikoli je mama jednostavno rekla ‘Ajde, ti si ferovac, napravi nešto za to’. I tako se rodila ideja o Gestikulatoru – platformi za učenje hrvatskog znakovnog jezika.

– Kako je mene zanimalo područje računalnog vida, (ugrubo, područje umjetne inteligencije koje se bavi detekcijom i obradom elemenata sa slike/videoa) krenuo sam razvijati aplikaciju koja bi pomoću kamere detektirala geste hrvatskog znakovnog jezika te smo oko toga izgradili cijelu platformu za učenje, govori nam Nikola, a pod ‘mi’ misli na kolegu FER-ovca, studenta Lovru Krčelića.

Gestikulator je više kao igra s kvizovima gdje učite znakovni jezik na interaktivniji način

Iako platforma nije u potpunosti gotova, Nikola i Lovro objasnili su nam kako su ju napravili i kako će funkcionirati.

– Aplikacija ima više dijelova. Glavni dio je taj kviz, gdje postoje razni formati pitanja-odgovora (pitanje video – odgovor tekst, pitanje tekst – odgovor video, pitanje tekst – odgovor tekst, pitanje tekst – odgovor kamera) gdje smo htjeli na interaktivan način korisniku približiti znakovni jezik, a i učenje učiniti zanimljivijim uz maleno dnevno opterećenje od 10-15 minuta. Osim toga, ukomponirali smo i rječnik hrvatskog znakovnog jezika da postoje sve geste na jednom mjestu i tu je još i aspekt društvene mreže, gdje se korisnici mogu međusobno dodati kao prijatelji te pratiti međusobni napredak, objašnjavaju nam studenti.

‘Naša aplikacija validira ispravnost izvođenja geste, a ne da se ‘bezglavo’ mlatara rukama’

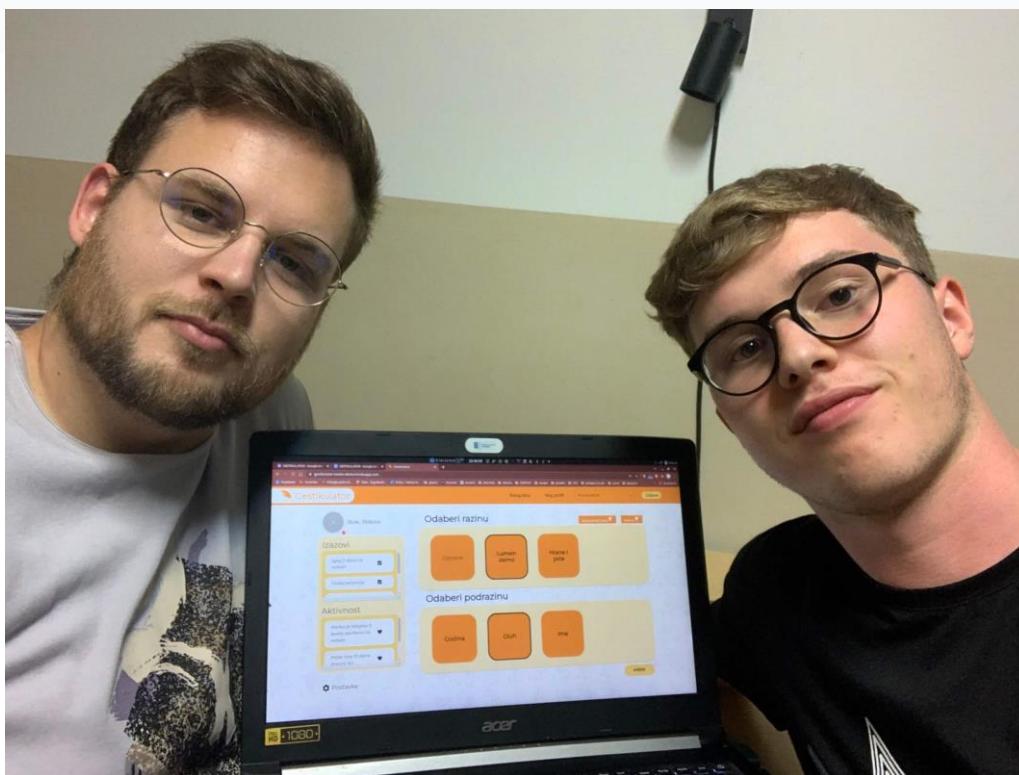
Uz to, aplikacija bi imala i sistem skupljanja bodova, koji bi se skupljali rješavanjem kvizova, izazova te dnevnim korištenjem aplikacije. Na temelju bodova uveli su i rang liste kako bi se korisnici mogli natjecati i tako ‘gejmificirali’ aplikaciju u nadi da potaknu korisnika da ju što više koristi.

– Postoje razne aplikacije za učenje znakovnog jezika, no budući da znakovni jezik nije standardiziran, one su pretežito za američki, britanski ili indijski znakovni jezik (nema za hrvatski) i uglavnom se svode samo na gledanje videa. Također postoje i internacionalni

online rječnici znakovnog jezika, gdje ima i za HZJ, no nije najprecizniji za neke geste i postoji samo za određen skup gesti. Naša aplikacija nudi interaktivno učenje gdje se korisniku nudi mogućnost da mu sustav validira ispravnost izvođenja geste kako bi dobio povratnu informaciju, a ne 'bezglavo' mlatarao rukama. Osim toga, u suradnji s Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih te Udrugom gluhih i nagluhih Istarske županije, možemo izgraditi ispravan online rječnik kao i biti sigurni da imamo ispravne geste te korektan kurikulum HZJ, pričaju nam studenti.

Za izradu dizajna odlučili su surađivati sa studenticom Studija dizajna

No, kako bi došli do kompletne i funkcionalne platforme, trebala im je pomoć studentice Studija dizajna, Brune Krčelić.

Do suradnje je došlo potpuno prirodno. Naime, kako kvaliteta svih web stranica ovisi o izgledu, tako smo i mi znali da moramo smisliti neki dobar dizajn. Nikola, a ni ja nismo baš vješti u dizajnu te smo zbog toga shvatili da će nam trebati pomoć oko toga. Nakon par dana razmišljanja i rasprava stupili smo u suradnju s mojom sestrčinom Brunom i zna pristup UX/UI-u korištenom u aplikacijama i na web stranicama, rekao je Lovro.

Rad na Gestikulatoru bio je, kažu, dosta težak zbog obaveza koji su svi imali na studijima, a Nikola je uz to još i radio. Uz to, zajedno su tijekom rada na platformi i učili kako razviti aplikaciju gdje je, kao i kod svakog projekta, bilo uspona i padova. Na kraju im se trud isplatio jer su za to dobili i Rektorovu nagradu.

– Platforma nije još gotova, imamo funkcionalni prototip, no tu ima još posla nadograđivanja kurikuluma, dodavanja dodatnih funkcionalnosti itd. Planiramo što prije razviti još par ključnih dijelova aplikacije te proširiti kviz sa što više gesti HZJ kako bi mogli dobiti povratnu informaciju korisnika te nastaviti razvijati i nadograđivati, ističu Nikola i Lovro.

U planu je i izrada mobilne aplikacije

Gestikulator je prvenstveno namijenjen ljudima koji žele naučiti osnove HZJ. No, može također biti za osobe koje znaju znakovni jezik, a žele imati konstantni doticaj sa znakovnim jezikom ili ga ponoviti, stoga nagrađeni studenti razmišljaju i o razvoju mobilne aplikacije.

– Ali, kako nam je glavna značajka aplikacije validiranje ispravnosti izvođenja geste pomoću kamere i kako postoji mnogo dvoručnih gesti, teško bi to bilo izvedivo preko mobitela tako da nam je prioritet web aplikacija. Plan za mobilnu aplikaciju je da se ponudi mogućnost preskakanja pitanja koja bi očekivala unos preko kamere ili da se u tim pitanjima pojavljuju samo jednoručne geste, navode studenti.

Inače, Gestikulator su predstavili na LUMEN platformi, studentskom natjecanju gdje su pobijedili i osvojili nagradu od 15.000 kuna.

(srednja.hr)

4. ZANIMLJIVOSTI

4.1. Tko je Troy Kotsur, glumac koji je sve oduševio nastupom i postao prvi gluhi Oskarovac

Troy Kotsur je gluhi od svog rođenja 1968. u gradu Mesa u državi Arizoni. Glumu je studirao na Sveučilištu Gallaudet u Washington D.C.-u, na kojemu su specijalizirani za edukaciju gluhonijemih studenata.

Troy Kotsur osvojio je svog prvog Oskara

Jedno od najvećih iznenađenja ovogodišnje dodjele Oscara definitivno je nagrada za najbolju sporednu mušku ulogu, te se mnogi pitaju tko je **Troy Kotsur**, glumac koji ju je osvojio. Oni koji su pratili dodjele glumačkih nagrada koje su prethodile ovoj Akademijinoj, mogli su zamijetiti da je upravo taj glumac, zahvaljujući svom nastupu u filmu **CODA** doslovno pomeo sve dodjele u 2022. Ovim imenovanjem Troy je ispisao povijest jer je postao prvi gluhi glumac koji je dobio Oscara.

Inače, Troy Kotsur je gluhi od svog rođenja 1968., a rođen je u gradu Mesa u državi Arizoni. Glumu je studirao na Sveučilištu Gallaudet u Washington D.C.-u, na studiju specijaliziranom za edukaciju gluhonijemih studenata.

Profesionalnu karijeru započeo je u kazalištu, kao dio ansambla National Theater of the Deaf (Nacionalno kazalište gluhih). Prijelaz na televizijske filmove glumac je napravio 2001., debitirajući u epizodnoj ulozi u seriji Strong Medicine, zatim se pojavljivao u svjetski poznatim serijalima: "CSI: NY", "Stažist" (Scrubs), "Kriminalni umovi" i "The Mandalorian".

Također je glumio u brojnim filmovima, a jedan je čak i režirao. Film je to "No Ordinary Hero: The SuperDeafy Movie". Iako glumi dulje od 20 godina, Troy Kotsur zapažen je tek na premijeri filma CODA na Sundance Film Festivalu 2021.

Troy Kotsur i ekipa iz filma „CODA“

Oduševio ulogom

Film govori o djevojci Ruby, jedinoj članici obitelji gluhonijemih koja čuje - čime je ona CODA (Child of Deaf Adults - odnosno dijete gluhih odraslih). Ruby je razapeta između svoje strasti za pjevanjem i dužnosti da ostane pomagati svojoj obitelji i njihovom obiteljskom poslu s ribarenjem.

Kotsur glumi Franka Rossija, drskog i urnebesnog Rubynog oca, koji često koristi znakovni jezik kako bi izrazio ljubav svog lika prema prostotama. Glumac je bio vrlo uzbuđen zbog šanse da na ekranu pokaže "vulgarni znakovni jezik".

Zabavno je gledati Kotsur koji koristi znakovni jezik prema ljudima koji ga ljute ili kako bi flertao sa svojom suprugom (koju glumi Marlee Matlin iz "Zapadnog krila"). A na dodjeli Akademijinih nagrada 2022. ostat će vječno upamćen po zlatnom kipiću.

(glorija.hr)

4.2. Violinistica Renata Novoselec koja podučava gluhe

»Glazba je tu da otvara mogućnosti, ne da ih sužava«

Violinistica Novoselec individualno radi s više od 25 djece

U omalenom podrumu crkve sv. Leopolda Bogdana Mandića u zagrebačkom Voltinu naselju od 2021. svoj je dom pronašla čitava jedna škola. I to ne bilo kakva. Tridesetak polaznika s kojima u sklopu svoga projekta »Violinmusic4all« svakodnevno volontira Renata Novoselec, od jutra do mraka svladava umijeće gudala i struna, za što su i višestruko nagrađeni na nedavnom 7. Međunarodnom glazbenom natjecanju koje je u Beču organizirao konzervatorij »Franz Schubert«. No i to bi bila tek zvučna zanimljivost kada glazbenici iz Voltina ne bi bili upravo oni koje sustav glazbenoga obrazovanja unaprijed otpisuje: gluhi, nagluhi i gluhonijemi, ali i osobe s teškoćama u razvoju i komunikaciji. »Glazba je tu da otvara mogućnosti, ne da ih sužava. A osobe s teškoćama i invaliditetom posjeduju mogućnosti kojih nismo ni svjesni«, svjedoči violinistica svjetskoga glasa čija se zamisao o metodi koja muziciranje otvara baš svima počela razvijati još u glazbenoj školi.

Od Samobora do Tokija – i natrag

»Upis glazbene škole u Samoboru za mene je bio ulazak u drugi svijet, svijet u kojem sam se osjećala zaštićeno od svega što se zbivalo oko mene. Vježbala bih violinu od ranoga jutra, katkada i po deset sati dnevno, a uz ljubav prema instrumentu zahvatila me i 'glad' za istraživanjem umjetnosti, koja me ni danas ne pušta.« No vrlo je brzo prepoznala i nepravdu sveprisutnu u klasičnom glazbenom obrazovanju. »Mnogi su moji vršnjaci završili na instrumentima koje nisu željeli svirati jer nisu bili 'dovoljno' talentirani. A još je više djece kojima su vrata glazbe posve zatvorena zato što nemaju sluha. Zbog takvoga elitizma glazbenici ne ostvaruju svoju prvu zadaću – da šire umjetnost i tako grade bolji svijet. Stoga sam odlučila pokušati nešto što nitko nije učinio: razviti metodu po kojoj bi svi mogli naučiti svirati violinu, bez obzira na sluh. Bio je to stručni izazov, ali i izazov plemenitosti.«

Otkrivajući u svom životu svrhe kojih prije nisu bili ni svjesni, moji učenici doživljavaju zbiljske preobrazbe kojima i sama neprestano svjedočim. A bilo je dovoljno samo vjerovati da im ne treba popuštati iz sažaljenja jer oni u glazbi mogu i ono što osobe bez teškoća ne mogu

Upravo je stručni dio njezina životnoga izazova odredila inovativnost na koju su je neprestano poticali glazbeni učitelji iz cijeloga svijeta, među kojima uz renomirane violiniste Jurija Korčinskoga i Doru Schwarzberg ističe i Jamesa Grecha u čijoj je klasi diplomirala na – Malti. »Još u srednjoj školi dobila sam maltešku stipendiju Guida de Marca i studija 'Stradivari' te sam ubrzo dobila i priliku nastupati s Malta Opera Companyjem. A nakon što sam upoznala supruga, koji je u to vrijeme svirao kontrabas u sastavima New Japan Philharmonic Orchestra i Osaka Symphoniker, otišla sam i na usavršavanje u Tokio.« U Japanu su joj, kao i u Švicarskoj i u Kini, nudili posao, no ipak je odlučila vratiti se u Hrvatsku. »Tek kad čovjek otpuše, shvati koliko je Hrvatska iznimna. Ne samo po ljepoti svakodnevnih stvari poput okusa hrane, nego i po ritmu života. Vani ima mnogo više reda, no ovdje čovjek osjeti da nije tek dio košnice, nego da pripada zajednici u kojoj ga svi poznaju.«

San koji se može čuti

Vrativši se u Hrvatsku s velikim snom, ovdje je upoznala i posve drugačiju zajednicu. »U početku su svi ismijavali moju ideju o metodi za gluhe, tako da sam radila u tišini sve dok 2015. nisam bila sigurna da imam nešto. Preko prijateljice saznala sam za Centar za odgoj i obrazovanje 'Slava Raškaj' i odmah nazvala ravnateljicu Slavicu Jelić da joj kažem da bih htjela gluhu djecu učiti svirati. Očekivala sam sumnjičavost ili podsmijeh, no ona je bila oduševljena.« Svoju je metodu odmah morala i znatno prilagoditi. »Naučiti gluhu osobu da svira violinu već mi je bio velik zalogaj jer mi je to bio i prvi dodir s gluhima. A onda sam shvatila da je ujedno riječ o djeci s razvojnim teškoćama. Bili smo bez dovoljno instrumenata, bez vlastitoga prostora i bez stalnoga posrednika u komunikaciji. Ali nismo se predali.«

Na plodove predanosti nije trebalo dugo čekati. »Službeno sam započela s desetero djece, no ona su sama počela dovoditi i prijatelje te nas je u jednom trenutku bilo gotovo trideset. Nekima nisam uspjela doznati ni imena. No nisam ih mogla odbiti.« Ni priznanje struke nije izostalo. »Kada su prvih tjedana djelatnici škole dolazili slušati djecu, plakali su kad bi vidjeli koliko ona mogu. Vidjevši to, i sama nas je voditeljica škole pozvala da nastupimo na završnoj priredbi.« Taj je nastup za violinisticu bio i više od potvrde uspješnosti njezine metode. »Kada sam vidjela s koliko ponosa njih desetero sluša pljesak koji nisu dobili iz samilosti, nego su ga zaslužili, shvatila sam da je moj posao tek započeo. Za tu djecu to nije bio tek nastup, nego i prilika da drugi prepoznaju njihovu vrijednost. Pa i da ju oni sami prepoznaju.«

Kako gluhi čuju glazbu?

»Mi si ne možemo ni prisposodobiti kako gluhi doživljavaju svijet, no u svojoj praksi došla sam do saznanja kako glazbu doživljavaju ponajprije preko titraja zraka u plućima. Usto, titraji s violine preko ruku i ključne kosti prelaze i na čitavo tijelo te im sviranje, osobito kada skinu slušne aparatiće ili umjetne pužnice, izaziva iznimno snažnu tjelesnu senzaciju zbog koje žele svirati sve više i više. S druge strane sviranje uz slušna pomagala blagotvorno djeluje na sposobnost prepoznavanja zvukova, što im uvelike može pomoći i u rehabilitaciji sluha, a osobito je zanimljivo da gluhi mnogo bolje sviraju bez pomagala. Drago mi je da Hrvatska može prednjačiti u svijetu baš po tim, ali i drugim otkrićima koja su nastala na podlozi rada u podrumu jedne crkve«, objašnjava violinistica Novoselec.

Glazba koja priprema za život

A koliko je takvo prepoznavanje važno za djecu s teškoćama razjasnit će presjek okolnosti s kojima se i violinistica Novoselec upoznala tijekom svoga rada. »Koliko god da u sustavu imamo stručnjaka, sustav je s djecom nakon škole gotov. A tek je tada važno razvijati njihove sposobnosti kako bi se mogli osamostaliti. Roditelji to sami često ne mogu, a brojna djeca, pogotovo romska, i nemaju stabilne zajednice kojima se mogu vratiti te ostaju izložena drogi,

prostituciji, kocki i alkoholu. Ako se usto nakon škole ne uspiju zaposliti, lako se dodatno izoliraju, a ionako imaju vrlo uzak krug bliskih osoba. Zato mi je bilo čudesno vidjeti kako je jedna violina od gomile djece s teškoćama koja se prethodno nisu družila načinila obitelj koja živi zajedno. Takvo je zajedništvo osobito važno u društvu u kojem se o inkluziji uglavnom samo mnogo govori.«

No što je to posebno u inkluzivnom pristupu koji primjenjuje? »Ključ je u tome što u projektu sudjeluju djeca s raznim teškoćama i invaliditetima, ali i djeca bez teškoća. Ona tako odbacuju predrasude i uče se komunikaciji, a s druge se strane brišu granice straha i osamljenosti. To je glazbeno i društveno obrazovanje koliko i terapija jer djeca tu razvijaju i nove vještine, što je ključno za njihovu samostalnost u svakidašnjici, ali i samopouzdanje u javnim nastupima. Usto, neki su od njih sada sposobni čak i druge podučavati sviranju, pa moj san da se jednoga dana i zaposle kao voditelji programa više nije daleko od ostvarenja. Otkrivajući u svom životu svrhe kojih prije nisu bili ni svjesni, moji učenici doživljavaju zbiljske preobrazbe kojima i sama neprestano svjedočim. A bilo je dovoljno samo vjerovati da im ne treba popuštati iz sažaljenja jer, doživljavajući svijet posve drugačije, oni u glazbi mogu i ono što osobe bez teškoća ne mogu.«

Kako je sv. Leopold udomio glazbu

Premda je posve jasno zašto taj projekt preporučuju brojni slavni ambasadori iz glazbenoga svijeta poput Juliana Rachlina i Ona Kazushija, činjenica da »Violinmusic4all« još nema ni državnu ni gradsku potporu, a nakon potresa čak ni službeni prostor za programe u kojima sudjeluju brojna djeca iz čitave Hrvatske, zvuči jednako nevjerojatno kao i to da je sve – besplatno. »To je moj poziv. Nezamislivo mi je da ikojemu djetetu u potrebi to uskratim zbog novca, a zahvaljujući suprugovoj potpori, mogu ovdje volontirati svaki dan. A otkako nam je župnik Željko Lovrić na zamolbu jedne majke otvorio vrata župe u Voltinu naselju, i djeca su se preporodila. Iako pripadaju različitim vjerama, u crkvi su prepoznala mir koji u školi nisu imala jer su ih i župnik, ali i svi župljani dočekali topli i otvorena srca. Neki su baš zbog toga krenuli i na misu u Voltino.« Iako još iščekuje pomoć u violinama i novcu koja bi njezin program mogla približiti i većemu broju djece, pa i djeci izvan Hrvatske, Renati Novoselec ne manjka strpljive nade. »Čovjek može imati vilu s petsto soba, ali u njoj može biti samo za jednim stolom. Važno je samo tko je za njim.«

Renata Novoselec (Brežice, 1984.) studij violine završila je na European Academy of Music and Arts na Malti u klasi prof. Jamesa Grecha, a nakon toga usavršavala se kod vodećih profesora violine. Kao autorica i urednica »Glazbe Ego«, kulturnoga serijala jastrebarske TV Plus posvećenoga klasičnoj glazbi i jazzu, ugostila je više od 150 svjetski poznatih umjetnika. Godine 2015. započela je rad na projektu »Violinmusic4all« u kojem uz pomoć vlastite metode violini podučava gluhe i nagluhe osobe, kao i osobe s raznim oblicima razvojnih i komunikacijskih teškoća te invaliditeta.

(glaskoncila)

4.3. U dalekom Brazilu olimpijskim zlatom se okitili Tihi pakleni, nakon Srbije gluhi rukometaši deklasirali i Njemačku

Hrvatska rukometna reprezentacija je na OI gluhih u brazilskom Caxias do Sulu osvojila zlatnu medalju pobijedivši u finalu sa 32-21 Njemačku što im je peto zlatno olimpijsko odličje i ukupno 17. s velikih natjecanja

U sporom ritmu prvog poluvremena punom grča s obje strane nešto se bolje snašla hrvatska reprezentacija koja je zahvaljujući vanjskoj liniji u kojoj su vrlo dobro odigrali Lušić i Glumac uspjela sredinom poluvremena pobjeći na tri gola razlike kojom je i završilo prvo poluvrijeme. Opet je dobro branio Šagovac, uz obranjeni sedmerac imao je sedam obranjenih lopti.

Početak drugog poluvremena u prve je tri minute donio razrješenje utakmice. Tri gola Bošnjaka i jedan Glumca odveo je Hrvatsku na sedam golova razlike da bi do kraja utakmice svjedočili i egzibiciji pa je bilo i cepelina koji su razveselili preko 2.000 nazočnih gledatelja u Sveučilišnoj dvorani UCS u kojoj je održan cijeli turnir.

Bošnjak je s deset golova predvodio reprezentaciju Hrvatske, a pridružili su mu se Glumac sa šest i Ilija Perak i Lušić sa po četiri.

Najbolji strijelac Tomislav Bošnjak izjavio je nakon utakmice da je početak bio nervozan s puno tehničkih grešaka, no i uz takvu igru završili su poluvrijeme s tri gola prednosti.

"U poluvremenu dogovorili smo se da krenemo snažno od početka što se i obistinilo te je razlika samo rasla do konačnih 11 razlike", dodao je Bošnjak.

Teo Glumac naglasio je da je svako finale teško pa je tako i ovo krenulo vrlo nervozno, no sredinom prvog poluvremena posložila se igra i od tada sve do kraja utakmice razlika je rasla kako i naša igra.

Muška rukometna reprezentacija gluhih jedna je od naših najtrofejnijih momčadi, ovo im je 17. medalja na velikim natjecanjima. S ovim zlatom imaju osam olimpijskih odličja (pet zlata, jedno srebro i dvije bronce), sedam europskih (pet zlata, po jedno srebro i broncu) i dvije svjetske medalje, obje zlatne.

Njemačka je na kraju bila vrlo zadovoljna drugim mjestom dok je Srbija osvojila treće mjesto. U ženskom dijelu turnira pobijedila je Danska, druga je završila Turska, dok je domaćin, Brazil osvojio treće mjesto.

(tportal.hr)

5. STVARALAŠTVO IZ PERA NAŠIH ČLANOVA

5.1. Tolerancija = sloboda

Studeni je već godinama, između ostalih značajnih dana koji se u tom mjesecu obilježavaju, mjesec tolerancije. Nisam toliko obraćala pažnju na to do ove godine, kad se moj stariji sin dovukao doma iz škole s radosnom viješću da mora s nekolicinom školskih kolega napraviti plakat na temu tolerancije. S obzirom da su moji dečki đaci-putnici, stavljeni su u grupu s ostalim putnicima, što je značilo da smo dobro morali isplanirati plakat, tko će što na njemu napisati i skupiti ekipu na jedno mjesto u isto vrijeme. Pomogla sam im pronaći nekoliko dobrih citata o toleranciji, svatko je od njih izabrao što želi i upisao to na predviđeno mjesto. Jedan od dječaka iz grupe je u spektru autizma, njemu su prepustili najkraću i najupečatljiviju rečenicu i ispod nje su svi nacrtali plava srca.

Tolerantan čovjek je slobodan čovjek.

I doista, kad živiš i pustiš druge da žive bez da im zamjeraš način oblačenja, govora, podrijetlo, slobodan si. Tolerancija je vrlina koja donosi mir. Čim nemaš potrebe gurati nos u tuđe poslove, više vremena posvetiš sebi i onome što te veseli. I život je odjednom super. Nije to nešto što je lako postići jer su mnoge naše predrasude duboko ukorijenjene i svi smo samo ljudi sa svojim vrlinama i manama. Pogotovo manama i rado bismo ih umanjili i poništili tako što bismo uperili prst u druge i glasno ih prozvali zbog njihovih mana i/ili životnih izbora. Nismo svi isti niti možemo biti. Pred nama se prostire prirodan svijet, pun čudesa i različitosti, svaka živa jedinka je prilagođena svom staništu i dok živi uči i razvija se da se što bolje prilagodi. I ljudi su različiti, čak i kad uskogrudno gledamo, unutar svoje obitelji, kad imamo više djece, svako od njih je na svoj način i svako zahtijeva drugačiji pristup.

Moj mlađi sin je dijete u spektru. Dobro se snalazi u školi i životu, ali ima neke svoje mušice. Kad svoju djecu izvodim u svijet, rado ih razdvajam. Radije ću na neko mjesto ili događaj poći dvaput, nego voditi obojicu zajedno, jer im svijet oko nas moram objasniti na posve drugačiji način. Stariji će rado slušati o emocijama i uspomenama, a mlađi o znanosti i zvijezdama u svemiru. Kad razgovara, iskren je i izravan. Teško se nosi s nekim strahovima i negativnim emocijama. Najviše od svega što u životu treba je ljubav i tolerancija. Isti je poput svih nas, ima glavu, ruke, noge, a opet tako različit. Ne uklapa se u neke zadane kalupe kako bi se djeca trebala ponašati i jednom će doći vrijeme da neću biti u njegovoj blizini da interveniram i objasnim drugima što i kako. I zato se uzdam da će ljudi oko nas u što skorije vrijeme prigriliti toleranciju prema svemu što izlazi izvan uskih okvira kojih se volimo držati. Jer, dobra stvar tolerancije jest da se s njom ne rađamo, ona se uči kroz život i nikad nije kasno.

Ali ne samo da želim samo svom sinu dobro, želim da svi obespravljeni ovog svijeta dočekaju svoju pravdu i svoje mjesto pod suncem. Da ne moraju moljakati da budu prihvaćeni u društvu, da se mogu zaposliti na prikladna radna mjesta, s plaćom koja je dovoljna za život, da mogu nabaviti sve potrebne lijekove i terapije.

Ali zlo, mržnju, nasilje i ostale mračne strane ljudske prirode, to nikako ne smijemo tolerirati. I protiv toga se moramo boriti svim dostupnim zakonskim sredstvima. Ostavimo zlo u prošosti i krenimo u šetnju sunčanom stranom ulice.

5.2. STEM

Digitalizacija društva doprinijela je otuđenju ljudi i donijela nam nova zanimanja za koja su djeca zainteresirana. Kad upitam svoju dvojicu što žele biti kad odrastu, uglas odgovore: „YouTuberi“. Nakon što ih prijekorno pogledam, uslijede normalniji odgovori. Stariji bi volio raditi na printerima kao i tata, a mlađi bi volio biti astronaut i nositi odijelo vrijedno 11 milijuna dolara. Prijateljčina kćer koja ide u razred s mojim mlađim bi voljela biti namiguša, to je čula negdje na Tik Toku pa kad ih vidimo da izlaze zajedno iz škole, komentiramo: „Eno nam namiguše i astronauta“.

Pojedina zanimanja i općenito manualni poslovi pomalo padaju u zaborav, iako se sad nevjerovatno cijene. Pronaći dobrog majstora za radove u kući ravno je milijunskom dobitku na lotu. Naravno da i majstori pospreme dobru lovu u džep, tako da im se znanje i trud svakako isplate. Nažalost, interes mladih za popravke i općenito bilo kakav posao koji se obavlja rukama, drastično je pao.

Ipak, nije sve tako crno. Problem je prepoznat i sa svih strana polako niču inicijative kojima je cilj zainteresirati djecu za tehnologiju. Vjerojatno ste negdje u tisku, na Tv-u ili na internetu naletjeli na kraticu STEM. Izvedena je od engleskih riječi science, technology, engineering i mathematics. Ne postoji prikladna riječ u hrvatskom jeziku, bar ne još, a u Americi, odakle STEM potječe, kombinira još mnoge discipline i vještine, te je vezan za kvalitetno tehnološko obrazovanje u školama. Hrvatske, pa i dubrovačke obrazovne ustanove, redovno organiziraju radionice za djecu i mlade na kojima im pokušavaju približiti tehnologiju na zabavan način. Moji su dečki proteklo ljeto prisustvovali radionicama robotike i crtanja 3D olovkom, i bili su jednostavno oduševljeni. U školi također imaju robotiku za učenike od 5. do 8. razreda, a i ja sam se bavila mišlju da im za Božić kupim robota kojeg mogu programirati po svojoj želji. Međutim, oni su za Božć skromno poželjeli neke knjige i bojice i flomastere, pa sam im odlučila to i ispuniti, ali za rođendane, koji padaju u ljeto, taman kad se riješe škole, e, tad bi već mogli dobiti nešto iz STEM asortimana.

Stariji među vama se vjerojatno sjećaju zabavnih i edukativnih kompleta za tehnički odgoj iz slovenske Mehanotehnike, a dobra vijest je da i danas postoje slični setovi koji se mogu kupiti preko Interneta, jer ruku na srce, dubrovačke butige su vrlo loše opskrbljene i internet trgovine su naš spas. Ako tražite prikladan poklon za djecu, unuke ili nećake, usudite se i kupite nešto što će im promijeniti život na pozitivan način i odvući ih od YouTubea i Tik Toka. Nema veze jesu li u pitanju cure ili dečki, i jedni i drugi će imati koristi da nauče kako svijet oko njih funkcionira.

(Marijana Mijoč)

5.3. Ston

Znaš li možda tajnu kamene kolajne
koja vjekovima kao i danas
okružuje bisernu školjku
okružuje moga prijatelja s kulama
zidinama, kaštelima i solilima
od kamena u kojima svjetluca bijelo zlato.

Kolajna je čvrsto zakopčana
da sačuva prošlost moju
prošlost mog djetinjstva
da sačuva uspomene dragim i milih osoba
koje čuvaju svoje tajne u zvijezdama nebeskog svoda.

Kamenu kolajnu nosim u srcu
uzalud tražim milost prijatelja
da ublaži moju sjetu i bol
sakrivenu duboko u zidinama i mirima moga Stona.

* * *

Ruke moje su naborane
slabašne i stare,
dotaknuti djelić pravog neba
posutog zvijezdama iznad Stona . . . ,
U djetinjstvu zapreka nije bilo
spuštati i dotaknuti najljepšu
da osvijetli i zagrije dječje ruke.

Darinka Jauković

6. GOVORITE LI HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK?

POVEŽIMO

SE I

KOMUNICIRAJMO!

SAVJETOVALIŠTE – INFORMACIJSKI CENTAR

voditeljica: dipl. defektolog Dušica Šutalo

izvoditeljica: soc. radnik Darinka Jauković

č e t v r t k o m o d 18,00 d o 20,00 sati

- rana psihosocijalna podrška roditeljima i članovima obitelji osoba sa invaliditetom,
- edukacija, potpora i osnaživanje osoba sa oštećenim sluhom i članova obitelji,
- upoznavanje sa mrežom specijaliziranih ustanova i institucija koje provode rehabilitaciju i liječenje, skrb, obrazovanje,.....i stručna pomoć u izboru,
- upoznavanje sa pravima svih sustava skrbi za osobe sa oštećenim sluhom i osoba sa invaliditetom. Upoznavanje sa povlasticama u mogućnostima poboljšanja kvalitete života.

U S L U G E S U B E S P L A T N E !

TEČAJ UČENJA HRVATSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA

svakog ponedjeljka i srijede u
prostoriji Udruge u 17,00 sati

voditeljica: Mirjana Juriša

izvoditelj: Vedran Kastrapeli

TEČAJ JE BESPLATAN!

PARTNERI U PROVOĐENJU PROGRAMA I PROJEKATA UDRUGE u 2022. godini

MINISTARSTVO RADA, MIROVinskOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

GRAD DUBROVNIK

www.dubrovnik.hr

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

www.edubrovnik.org

OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA

www.zupa-dubrovacka.hr

OPĆINA BLATO

www.blato.hr

donacije građana / članova Udruge